

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Myślenicach
z dnia 12 czerwca 2024 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ DLA GMINY
MYŚLENICE NA LATA 2023 - 2029**

MYŚLENICE

<czerwiec 2024 r.>

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka.

Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka.

Dz.U.1997.78.483 - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. art. 72

Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Dz.U.1997.78.483 - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. art. 71 pkt 1

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Podstawy prawne realizacji Programu	5
Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie	6
3.1. Definicja przemocy Domowej	6
3.2. Rodzaje i formy przemocy Domowej	8
Przemoc Psychiczna	8
Przemoc Fizyczna	9
Przemoc Seksualna	9
Przemoc Ekonomiczna	9
Przemoc poprzez zaniedbanie	10
Cyberprzemoc	10
Formy przemocy w rodzinie Czynna i bierna	10
Przemoc Gorąca i chłodna	10
3.3. Czynniki ryzyka przemocy Domowej	11
3.4. Skutki Przemocy Domowej	14
Diagnoza środowiska i problemu	16
Adresaci programu	21
Cele programu	22
Cel Główny	22
Cele szczegółowe	22
Realizatorzy Programu	29
Źródła finansowania	30
Wskaźniki i Monitorowanie Programu	30
Spodziewane efekty	31
Miejsce i czas realizacji Programu	32
Spis tabel	32
Spis wykresów	32

WPROWADZENIE

Fundamentalną cechą podejmowanych działań w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie prowadzące do przerwania przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc osobom doznającym przemocy.

Przemoc domowa w rodzinie jest zagadnieniem bardzo szerokim, zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym, trudnym do zdiagnozowania. Rozmiar i szkodliwość zjawiska przemocy domowej w rodzinie wskazuje, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych.

Mówiąc o przemocy wobec członka rodziny, mamy na myśli różne zachowania i działania, naruszające prawa i dobra drugiej osoby, które powodującą u niej cierpienie i krzywdę. Mogą to być przypadki ciężkich przestępstw związanych z naruszeniem nietykalności cielesnej osoby czy gwałtem na niej, lecz także zachowania, które nie są przestępstwem, ale naruszają prawa drugiej osoby, np. prawo do samostanowienia o sobie, do godności i szacunku, do odpoczynku, czy do własnego zdania.

Zjawisko przemocy powiązane jest często z innymi problemami społecznymi takimi jak: alkoholizm, narkomania, bezrobocie, ubóstwo, rozpad rodziny a także brak poczucia bezpieczeństwa i przynależności. W walce z tym zjawiskiem bardzo ważną sprawą są, więc konstruktywne i skuteczne działania wielu służb i instytucji. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Myślenice na lata 2023-2029 przedstawia strategię działania obejmującą zarówno pomoc rodzinom doznającym przemocy domowej, jak również współdziałania lokalnej społeczności oraz instytucji i organizacji zajmujących się zjawiskiem przemocy w celu zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, a także jego skutków w wymiarze indywidualnym, rodzinnym oraz społecznym.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) „opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.”

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu tj. Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Myślenice na lata 2023 – 2029, obejmującego lata 2023-2029, uchwalonego przez Radę Miejską w Myślenicach dnia 27 stycznia 2023 roku uchwałą nr 605/LIX/2023. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

Działania w Programie mają charakter długofalowy i wielokierunkowy, dotyczą przede wszystkim profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej oraz pomocy osobom uwikłanym w przemoc. Jest dokumentem otwartym i podczas jego realizacji możliwe jest wskazanie nowych zadań, które będą określać nowe potrzeby, działania w celu zmniejszania zjawiska przemocy domowej.

PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Działania zaplanowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy w Myślenicach na lata 2023-2029 realizowane będą w szczególności w oparciu o zapisy następujących aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424.)
2. Ustawa z dnia z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151)

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy w Myślenicach na lata 2023-2029 jest skorelowany z następującymi programami o charakterze strategicznym, funkcjonującymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i gminnym:

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2024-2030
2. Program Wsparcia Rodziny Rodzinna Małopolska 2030
3. Ramowy Program Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,
4. Ramowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową,
5. Ramowy Program Psychologiczno-Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc Domową.
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030.
7. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

8. Program Wspierania Rodziny w Gminie Myślenice na lata 2024-2026

9. Strategia Rozwoju Gminy Myślenice na lata 2022-2032.

Program Wsparcia Rodziny Rodzinna Małopolska 2030 w priorytecie II wskazuje najistotniejsze działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności:

1. Diagnoza przemocy domowej w województwie małopolskim
2. Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości na temat przemocy domowej, budowanie struktur współpracy
3. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych kadr zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zasobów instytucjonalnych z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej
4. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz superwizje dla kadry systemu pomocy i integracji społecznej, w tym realizatorów Procedury „Niebieskie Karty”
5. Standaryzowanie usług społecznych w regionie - opracowanie, upowszechnienie, wdrożenie i ewaluacja regionalnego modelu prowadzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży i ich rodzin.

TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

3.1. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to *„jedorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

1. niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia naruszenie ich godności,
2. nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej
3. szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę

4. ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej
5. naruszenie prywatności lub wzbudzenia poczucia zagrożenia, poniżenia lub udęczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu.

1. **Intencjonalność** - Przemoc jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby.
2. **Asymetria sił**- W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza a osoba ją stosująca - silniejsza.
3. **Naruszenie dóbr i praw osobistych drugiego człowieka** - Osoba stosująca przemoc wykorzystując przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do nietykalności cielesnej, godności, szacunku itd.).
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** - Osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku.

1. Faza narastającego napięcia – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.
2. Faza ostrej przemocy – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.
3. Faza miodowego miesiąca – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy. Po pewnym

czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy.

Rozróżniając przemoc od zachowania przemocowego zwraca się uwagę na fakt, iż zjawisko przemocy w rodzinie jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej; osoba wykorzystuje swoją przewagę na każdym polu, by zdominować drugą szeregiem powtarzających się zachowań agresywnych lub zaniechaniem zachowań pozytywnych. Ważna jest powtarzalność zachowań – jeden akt przemocy nie stanowi jeszcze o tymże jest to relacja przemocowa. Tak definiować można sytuację, gdy tych zachowań było więcej i trwały przez pewien czas. Natomiast o konflikcie w relacji mówimy wtedy, gdy są zachowane tylko trzy z czterech filarów definiujących przemoc: tj. są to agresywne zachowania świadome, zamierzone, mające za cel naruszenie dobra i praw osobistych osoby, powodujące ból i cierpienie ale powstałe w sytuacji równowagi sił w relacji. Żadna z osób nie ma przewagi siły a zachowania agresywne występują z obu stron.

3.2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

PRZEMOC PSYCHICZNA

Jest podstawą wszelkich form przemocy. Polega na wywieraniu presji na osobę w celu sprawowaniu nad nią kontroli i podporządkowania jej swojej woli. Jej istotą jest naruszenie godności osobistej. Stanowi podstawę wszelkich innych form przemocy i zazwyczaj z nimi współwystępuje. Przykładem mogą być: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów i planów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, uniemożliwianie schronienia,

degradacja werbalna czyli wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb i wulgaryzmów, straszenie zastosowaniem siły.

PRZEMOC FIZYCZNA

Polega na naruszeniu nietykalności cielesnej lub niesie takie ryzyko. Przykłady: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, gaszenie papierosów na ciele, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, szarpanie np. za włosy lub uszy, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

PRZEMOC SEKSUALNA

Dotyczy sfery seksualnej, jej celem jest poniżenie drugiej osoby, odebranie jej godności, polega na naruszeniu intymności. Jej istotą jest zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Występuje wówczas przymus jako na bezpośrednie użycie siły lub emocjonalny szantaż, groźba lub podstęp by osobę skłonić do preferowanego zachowania. Np.: gwałt, molestowanie seksualne, wymuszanie pożycia, obmacywanie, dotykanie intymnych części ciała, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, przymuszanie do oglądania treści charakterze seksualnym bądź pornograficznym itp.

PRZEMOC EKONOMICZNA

Dotyczy sfery materialnej, polega na celowym niszczeniu własności, pozbawianiu środków lub tworzeniu warunków, gdy trudno jest zaspokoić podstawowe potrzeby min. uniemożliwianiu podjęcia pracy zarobkowej i wymuszanie pracy nieodpłatnej, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczeniu rzeczy, zabieraniu pieniędzy, ograniczanie dostępu do zasobów rodziny, w przypadku wspólnej firmy na nieopłacaniu składek, ubezpieczeń

i niewypłatanii zarobionych pieniędzy, wymaganiu, by sprawozdawać się z każdej wydanej złotówki, pozbawieniu informacji na temat stanu majątku rodziny, zaciąganiu kredytów i pożyczek na wspólne konto, zmuszaniu do spłacania długów, sprzedawaniu rzeczy osobistych bądź wspólnych bez uzgodnienia itp.

PRZEMOC POPRZEZ ZANIEDBANIE

Dotyczy naruszenia obowiązku opieki ze strony najbliższych. Jego istotą jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy niepełnosprawnych lub chorych, których dobry stan wymaga opieki ze strony domowników. Polega na min. na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

CYBERPRZEMOC

Przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym.

FORMY PRZEMOCY W RODZINIE CZYNNNA I BIERNA

1. **Czynna** – ma miejsce wówczas, gdy gniew agresora jest skierowany bezpośrednio na ofiarę i gdy agresor podejmuje działania krzywdzące fizycznie, psychicznie, seksualnie;
2. **Bierna** – ma miejsce wówczas, gdy gniew manifestowany jest brakiem zainteresowania ofiarą lub unikaniem interakcji powodującej wybuchy złości, oznacza zaniedbanie w sferze fizycznej i emocjonalnej ;

PRZEMOC GORĄCA I CHŁODNA

1. **Gorąca** – przemoc spontaniczna, naładowana złością, gniewem i agresją z towarzyszącymi bogatymi formami ekspresji: krzyk, głośne wyzwiska, rękoczynny, impulsywne zachowania itp., zwykle pojawia się nagle i stosunkowo szybko mija.
2. **Chłodna** – przemoc instrumentalna, obejmująca formy działania z premedytacją, które mogą mieć cele pozytywne (np. ma na względzie czyjeś dobro, o podłożu ideologicznym), wbrew pozorom jest ona silnie nacechowana emocjami, które są tłumione i kontrolowane.¹

3.3. CZYNNIKI RYZYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Jest złożonym zjawiskiem, na którego występowanie ma wpływ wiele czynników psychologicznych oraz społecznych, zarówno na poziomie jednostki, lokalnym, jak i w szerszym, krajowym czy globalnym. Nie bez znaczenia dla nasilenia zjawiska przemocy są również czynniki ekonomiczne oraz kulturowe. Poznanie i krytyczna analiza powyższych kontekstów występowania zjawiska przemocy, jak również poznanie czynników ryzyka, stanowić powinno podbudowę dla skutecznego diagnozowania sytuacji w rodzinach, tworzeniu indywidualnego planu pomocy dla nich oraz budowania programów profilaktycznych.

Przemoc domowa stanowi zagrożenie zarówno dla rozwoju i funkcjonowania członków rodziny, stabilności społeczności lokalnej, jak i prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Długofalowe skutki podlegania przemocy, których doznają jednostki, jak i całe rodziny, mają wpływ na przebieganie procesów społecznych, poczucie bezpieczeństwa oraz dobrostanu obywateli w skali kraju.

Obowiązkiem państwa, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnopolskim jest rozwiązywanie problemu przemocy domowej, poprzez budowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz profilaktyki. Drogą do stworzenia skutecznego systemu jest interdyscyplinarne wsparcie rodziny oraz zaangażowanie szeregu instytucji i służb na różnych szczeblach.

¹ Ciesielska, M. *Rodzaje, formy i cykl przemocy w rodzinie*, Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy, nr 12(3)/2014, str.7

Odwołując się do literatury przedmiotu oraz wieloletnich badań zjawiska przemocy domowej, zwrócić można uwagę, iż występują czynniki, które mogą podnosić ryzyko wystąpienia przemocy domowej. Czynniki te rozpatrywać można w wymiarze zarówno społeczno – ekonomicznym, jak i psychologicznym.

Wymiar makrosystemowy

1. normy społeczne i kulturowe: przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej oraz kar cielesnych wobec dzieci, przekonania związane z rolą mężczyzny w rodzinie, przekonania o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, mężczyzn nad kobietami, utrzymywanie tajemnicy rodzinnej (przekonanie o tym, że o sytuacji rodzinnej, problemach w niej występujących nie powinno się nikomu mówić, są one wyłączną sprawą członków rodziny), mity i stereotypy społeczne na temat osób i rodzin uwikłanych w przemoc;
2. niewielkie sankcje wobec osób stosujących przemoc bądź ich nieegzekwowanie;
3. nierówności społeczne i dyskryminacja (np. ze względu na płeć, wiek, status materialny itp.);
4. środowisko będące źródłem stresu: bezrobocie, problemy w pracy, złe warunki mieszkaniowe, kumulacja problemów życiowych;
5. izolacja społeczna: mała ilość kontaktów społecznych, brak wsparcia społecznego

Wymiar rodzinny

1. doświadczanie przemocy lub bycie świadkiem przemocy w dzieciństwie
2. odroczone, mało przewidywalne zachowania rodziców;
3. bezradna, bezwolna matka, doświadczająca przemocy lub stosująca przemoc wobec dzieci;
4. peryferyczny ojciec, emocjonalnie mało zaangażowany w relację z dzieckiem, wyłączony z opieki nad dzieckiem, stosujący manipulację lub wręcz psychopatyczny;
5. wykorzystywanie w rodzinie przez osoby bliskie;
6. zaniedbania w dzieciństwie;
7. brak akceptacji i właściwych relacji z bliskimi, brak więzi emocjonalnych w rodzinie, rozpad więzi, chłód;

8. samotność dziecka, niedostrzeganie jego emocji lub manipulacja emocjami dziecka;
9. dziedziczenie wzorca przemocy;
10. wzory agresywnego zachowania w rodzinie i środowisku;
11. multiplikacja problemów występujących w rodzinie: np. uzależnienia, nadużywanie alkoholu, problemy finansowe, ubóstwo itp.;
12. zachowania przemocowe, w tym w szczególności dotyczące ról w rodzinie, powodujące lęk;

Wymiar materialny

1. ubóstwo lub bardzo dobra sytuacja materialna kosztem nadmiernej pracy przy braku, chłodnych bądź przemocowych relacjach;
2. obserwowanie przemocy ekonomicznej w rodzinie w dzieciństwie;
3. doświadczanie w dzieciństwie manipulacji materialnymi środkami w związku z zapewnieniem lojalności wobec konkretnego rodzica;

Wymiar osobowościowy

1. słaba kontrola swojego zachowania;
2. niska samoocena;
3. potrzeba dominacji i wywierania wpływu;
4. nieumiejętność radzenia sobie ze stresem;
5. zaburzenia osobowości, w szczególności narcyzm, osobowość nieprawidłowa (psychopatia);
6. uzależnienia;
7. zanik lub zmniejszenie sprawności seksualnej;
7. podatność na doznawanie krzywdy, w szczególności trwanie w szkodliwym układzie;
8. brak zdolności przystosowywania się do zmieniających się warunków środowiskowych oraz utrzymywania optymalnego funkcjonowania psychospołecznego (dezadaptacyjność);

Wymiar poznawczy, wyobraźniowy

1. dotyczy w szczególności osób stosujących przemoc seksualną

2. obsesyjne fantazje seksualne, wcześniej uwarunkowane np. pornografią (tzw. imprinting);
3. preferowanie bezosobowych relacji seksualnych;
4. wrogość w zakresie poglądów i przekonań wobec kobiet.”

3.4. SKUTKI PRZEMOCY DOMOWEJ

Konsekwencje przemocy domowej dotyczą nie tylko osoby bezpośrednio jej doświadczające lub stosujące, ale wszystkich członków rodziny oraz dezorganizują cały system rodzinny. Rodzina, której funkcją jest zapewnienie jej członkom bezpieczeństwa, szacunku, miłości i oparcia, staje się polem walki o władzę oraz przetrwanie. Skutki przemocy dotyczą również świadków przemocy domowej, którzy zostają obarczeni odpowiedzialnością za sytuację w rodzinie, w której dochodzi do przemocy.

Przemoc jak każdy rodzaj traumy niesie za sobą wiele następstw trwających długo po urazie, a reakcja na wydarzenie traumatyczne ma związek z tym, czy trauma była jednorazowa czy dochodziło do niej wielokrotnie (*Mozol-Jursza, Paszyńska, Osińska, Rajewski, Słopeń, 2014, za: „Doświadczanie przemocy w dzieciństwie – skutki w życiu dorosłym”, Katarzyna Chotkowska*)

Wśród skutków, których mogą doświadczać osoby doznające przemocy, wymienić można: zaniżone poczucie wartości, przekonanie o nieważności swoich potrzeb, marzeń, planów, poczucie braku wpływu na własne życie, braku siły, mocy wewnętrznej, rozwiniętą silną zależność, przekonanie, że nic nie zmieni mojej sytuacji (bierność), obniżony nastrój, drażliwość, dolegliwości psychosomatyczne, brak szacunku dla siebie, poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy, zaburzenia snu, zburzenia lękowe, zaburzenia depresyjne, problemy z nadużywaniem alkoholu, leków.

Przemoc domowa jest zjawiskiem, które powoduje konflikty, rozpad rodzin, a także samobójstwa. Następstwa jej obejmują niemal każdą sferę życia, w tym psychiczną, fizyczną i społeczną. Doświadczenie przemocy przynosić może szczególnie dramatyczne konsekwencje dla jej najmłodszych ofiar, czyli dzieci.

W kontekście ochrony dziecka w sytuacji krzywdzenia w rodzinie ważne jest zdefiniowanie podstawowych pojęć związanych w tym temacie. Należy zauważyć, że dzieci doznają

przemocy najczęściej w sytuacjach, gdy są bite, zaniedbywane, ale także wtedy, gdy są świadkami przemocy (Mellibruda, 2009).

Istnieją też różne koncepcje rodzajów przemocy. Wśród popularnych podziałów jest ten zaproponowany przez Wronę (2017), który wyodrębnił przemoc fizyczną, psychiczną (emocjonalną), wykorzystanie seksualne i zaniedbanie. Ciesielska (2014) natomiast uzupełnia ten zakres o przemoc ekonomiczną. Dyjakon (2016) wymienia przemoc emocjonalną, psychiczną, fizyczną, seksualną, ekonomiczną i nękanie (stalking). Specyficzną formą przemocy ekonomicznej, dotyczącą zwłaszcza osób zależnych, jest zaniedbanie.

Zespół dziecka maltretowanego polega na różnych sposobach krzywdzenia dzieci. Według Światowej Organizacji Zdrowia (*World Health Organization – WHO*), za zespół dziecka maltretowanego uważa się "każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, społeczeństwa lub państwa, które ujemnie wpływa na zdrowie, rozwój fizyczny i psychiczny dziecka".

Zostały również wskazane kategorie maltretowania, które obejmują: bicie i maltretowanie fizyczne, gwałt i nadużycia seksualne, prześladowanie emocjonalne, głodzenie, zaniedbanie fizyczne i emocjonalne oraz zaniedbanie lecznicze. Krzywdzenie dziecka może doprowadzić do kalectwa fizycznego, upośledzenia umysłowego, zaburzeń psychicznych oraz emocjonalnych, a w najgorszym przypadku nawet do zgonu.²

Jest jednak jeszcze wiele innych, rzadziej dostrzeganych skutków przemocy stosowanej wobec dzieci. Można zaliczyć do nich brak poczucia bezpieczeństwa, przynależności uczuciowej do osób najbliższych, obniżoną samoocenę, nieakceptowanie siebie, poczucie zagubienia, krzywdy i winy, trudności w nawiązywaniu kontaktu z otoczeniem. Osoby będące ofiarami przemocy przeżywają stany depresyjne i lęki, są egocentryczne, bierne i zależne lub agresywne i nadpobudliwe (dotyczy to głównie dzieci). Obserwuje się również zaburzenia poznawcze tj. zaburzenia w pamięci, koncentracji uwagi oraz zaburzenia zachowania i emocjonalne.

²[Zespół dziecka maltretowanego | Czasopismo dla lekarzy pediatrów \(przegladpediatryczny.pl\)](#), dostęp: 15.09.2022r.

Rodzina zgodnie ze swoimi funkcjami, ma zapewnić bezpieczne schronienie dla swoich członków, którzy tworzą jedność dzięki wzajemnej pomocy i opiece. W swojej definicji jest określana także jako podstawowa komórka społeczna, na bazie której rozwija się całe społeczeństwo. Każdy człowiek do prawidłowego rozwoju potrzebuje stabilnego i przewidywalnego środowiska, które jest w stanie zaspokoić jego potrzeby. Pragnie środowiska, które jest dla niego oparciem, panuje w nim miłość i zrozumienie.

Zgodnie z danymi otrzymanymi przez Wydział Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Myślenicach ilość podejmowanych interwencji związanych z przemocą domową na terenie Miasta i Gminy Myślenice przedstawia się następująco:

Rok	Miasto Myślenice	Gmina Myślenice
2021	204	299
2022	181	321
2023	182	325

Tabela 1 ilość interwencji Policji

Powyższe dane wskazują na fakt, iż ilość interwencji funkcjonariuszy Policji jest znacząco większa wśród osób zamieszkujących tereny wiejskie. Warto również zwrócić uwagę, że w roku 2022 wzrósł odsetek interwencji w Gminie Myślenice w porównaniu do poprzedniego roku. Niewielkie różnice z kolei można zauważyć analizując statystyki Prokuratury Rejonowej w Myślenicach w zakresie prowadzonych postępowań z zakresu przemocy domowej z art. 207 kk (Tabela 2).

Rok	Ilość prowadzonych postępowań	Odmowa wszczęcia postępowania	Umorzone postępowanie	Akt oskarżenia
2021	44	21	11	10
2022-2023	100	36	26	16

Tabela 2 prowadzone postępowania - art. 207 kk

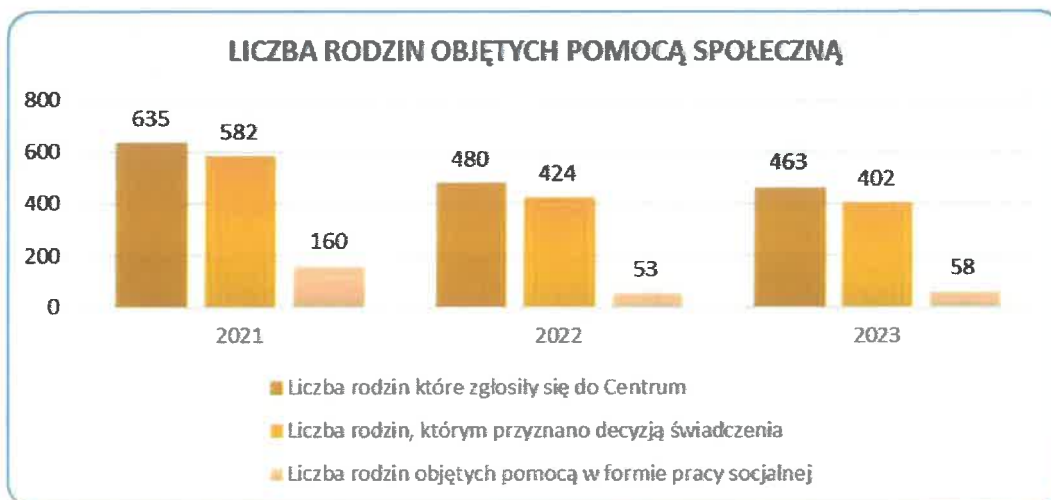
Warto zwrócić uwagę iż w latach 2021-2023 liczba aktów oskarżenia w związku z art. 190§1 kk utrzymuje się na stałym poziomie tj. ok. 5 rocznie. Natomiast ilość prowadzonych postępowań z powyższego artykułu znacząco zmalała na terenie Gminy Myślenice. Dane te zostały przedstawione w Tabeli 3.

Rok	Ilość prowadzonych postępowań	Odmowa wszczęcia postępowania	Umorzone postępowanie	Akt oskarżenia
2021	10	2	2	5
2022-2023	10	0	1	9

Tabela 3 prowadzone postępowania- art. 190§1 kk

Z pomocy społecznej w 2023 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 538 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 208 osób. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 61 osób. W gminie funkcjonowało 2 asystentów rodziny, którzy objęli swoim wsparciem 43 rodziny.

W 2023 roku 463 rodzin było objętych pomocą społeczną, a liczba osób w tych rodzinach wyniosła 862. Należy stwierdzić, że w 2023 roku nastąpił spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w porównaniu z 2022 rokiem o 17 rodzin.

Wykres nr 1 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2021-2023

W 2023 roku, najczęstszymi przesłankami udzielenia pomocy zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej były: niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

W roku 2023 działaniami Centrum Usług Społecznych w Myślenicach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie objętych było 77 rodzin. Wszystkie te rodziny zostały objęte procedurą „Niebieskiej Karty”. Pracownicy Centrum Usług Społecznych w Myślenicach wspierali osoby doświadczające przemocy domowej, w których została wdrożona procedura Niebieskiej Karty, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej został opisany w dokumencie: Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Myślenice na lata 2023-2029. Statystykę pracy w tym zespole ilustruje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba rodzin objęta wsparciem w związku z realizacją procedury NK	65	44	77
Liczba osób w rodzinach	179	200	260
Liczba dzieci w rodzinach	49	70	25

Liczba NK prowadzonych wobec dzieci, ofiar przemocy domowej	3	5	19
Liczba wszczętych procedur NK	49	47	82
Liczba utworzonych grup roboczych	62	44	77
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart C	45	35	68
Liczba wypełnionych Kart D	38	31	68

Tabela 4 Charakterystyka rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w latach 2021-2023

W Gminy Myślenice, pomimo licznych kampanii edukacyjno-profilaktycznych w dalszym ciągu dochodzi do przemocowych zachowań między najbliższymi osobami. W samym 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny swoją pomocą objął 260 osób w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Informacje gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny, Centrum Usług Społecznych oraz Urząd Miasta i Gminy Myślenice stanowiły podstawę do poznania skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz podejmowanych działań profilaktycznych.

Gmina Myślenice jest gminą miejsko – wiejską. Administracyjnie w skład gminy wchodzi miasto i 17 sołectw. Około 60% ogółu ludności zamieszkującej gminę to mieszkańcy obszarów wiejskich. Pozostała część to mieszkańcy Myślenic. Z analizy danych zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Myślenice na lata 2016-2022 wynika, że zjawisko przemocy częściej występuje na obszarach wiejskich, a liczba osób z tych obszarów doświadczających przemocy, jest średnio o połowę większa, niż w mieście. Zgodnie z raportem MUW w Krakowie prezentującym wyniki badań osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są nadal częściej kobiety. Jest to odsetek utrzymujący się na poziomie powyżej 60%. Częściej także ofiarami przemocy padają kobiety niż mężczyźni. W Gminie Myślenice odsetek ten jest większy co pokazuje Tabela 5.

Rok	Kobiety jako osoby doświadczające przemocy w procedurze Niebieskie Karty	Mężczyźni jako osoby doświadczające przemocy w procedurze Niebieskie Karty	Dzieci jako osoby doświadczające przemocy w procedurze Niebieskie Karty
2021	51	5	46
2022	35	5	70
2023	61	10	25

Tabela 5 porównanie kobiet i mężczyzn jako osób doświadczających przemocy w rodzinie

Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gmina Myślenice przeprowadzona w 2021r. w okresie wskazuje, że mieszkańcy Gminy identyfikują różne formy przemocy w rodzinie. Wykres 1 przedstawia procentowy wskaźnik odpowiedzi badanych respondentów.³

Wykres nr 2 identyfikacja zachowań przemocowych

Zgodnie z powyższymi informacjami mieszkańcy najliczniej wskazali twierdzenia odpowiadające przemocy fizycznej (99,21%) i psychicznej (90,87%). Na uwagę zasługuje też

³ https://cusmyslenice.pl/wp-content/uploads/2022/01/Diagnoza_Zagrozen_Spolecznych_Gmina-Myslenice-2021.pdf, dostęp 15.09.2022r.

fakt, że prawie 72% respondentów do przemocy zaliczyło zaniedbanie i brak opieki oraz identyfikowało niewłaściwe zachowanie w formie odbierania pieniędzy (61,51%). Jest to szczególnie ważne w obliczu raportu „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019r., z którego wynika, że około 14% dorosłych Polaków nie w pełni rozumie zjawisko przemocy ekonomicznej uznając za normalne niektóre rodzaje przemocowych zachowań.

Z Ogólnopolskiej Diagnozy wynika również, iż ponad połowa Polaków (57%) twierdzi, że w ich życiu zdarzyło się, że doświadczyli jakiejś formy przemocy w rodzinie. Powyższe wyniki są porównywalne do tych uzyskanych z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Na terenie Gminy Myślenice prawie 47% osób zna rodziny w których stosowana jest przemoc. Z kolei wśród respondentów było około 14% osób, które same kiedykolwiek doświadczyły przemocy. Najczęściej osobą ją stosująca był ojciec, a kolejno rodzeństwo, mąż oraz osoba z rodziny.

Wśród badanej w 2021r. młodzieży większość ankietowanych przyznała, że ma dobre lub bardzo dobre relacje z rodzicami. Na uwagę zasługuje również fakt, iż 99% ankietowanej młodzieży przyznało, że w domu czuje się bezpiecznie.

Niepokojącym jednak jest fakt, iż zgodnie z raportem tylko niecałe 33% ankietowanych zna instytucje pomocowe na terenie Miasta i Gminy Myślenice. Brak wiedzy na temat instytucjonalnych źródeł wsparcia widoczny był również wśród ankietowanych dzieci i młodzieży. Te dane zostały potwierdzone również w diagnozie z 2022r. sporządzonej w ramach programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, w której ankietowani nisko oceniali efektywność instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ok. 20% badanych). Zebrane dane ukazują problem przemocy w rodzinie w innym świetle. O ile mieszkańcy Gminy Myślenice mają większą świadomość dotyczącą samego zjawiska przemocy, o tyle w dalszym ciągu brakuje im wiedzy na temat możliwych form i źródeł pomocy dostępnych na terenie Gminy.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej są:

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy domowej.
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi lub dotkniętymi przemocą domową.
4. Społeczność lokalna Miasta i Gminy Myślenice

CELE PROGRAMU

Działania podejmowane w Programie mają charakter wielokierunkowy. Do opracowania i realizacji Programu zaproszono specjalistów i praktyków reprezentujących instytucje i podmioty zaangażowane w działania profilaktyczne dotyczące przemocy w rodzinie z terenu gminy Myślenice. Profesjonalna wiedza i doświadczenie współpracującej kadry specjalistów gwarantuje, iż ustalone cele i zaplanowane działania zwiększą skuteczność podejmowanych wysiłków, co przełoży się na ograniczenie zjawiska przemocy w gminie.

CEL GŁÓWNY

Celem głównym Programu jest prowadzenie działań dążących do rozwiązywania problemu przemocy domowej oraz rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki, w celu zapobiegania wzrostowi skali zachowań przemocowych na terenie gminy Myślenice.

Tworzenie warunków do skutecznego funkcjonowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel 1. Zintensyfikowanie działań o charakterze profilaktycznym adresowanych do mieszkańców gminy

Cel 2. Skuteczna pomoc i wsparcie udzielane osobom doświadczającym przemocy domowej

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domowej

Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Działania o charakterze profilaktycznym adresowanych do mieszkańców gminy

L.p	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej	przygotowanie sprawozdań dotyczący przeciwdziałania przemocy domowej	CUS	I w roku
		zbieranie aktualnych informacji z na temat rozmiarów problemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki KPP/ CUS/ GKRPA/ szkoły i przedszkola/prokuratury)	GKRPA CUS KPP Szkoły Przedszkola Prokuratura Służba Zdrowia	
		sporządzanie ankiet dotyczących świadomości mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy domowej i udostępnienie ich społeczności lokalnej	CUS	minimum co 3 lata

		do wypełnienia		
		prezentowanie wyników sprawozdań i diagnoz wśród mieszkańców gminy	CUS	
2.	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych	Zamieszczanie w lokalnej prasie i mediach społecznościowych materiałów informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej oraz informacji o możliwości uzyskania pomocy na terenie gminy	CUS Szkoly Przedszkola GKRPA Policja	Na bieżąco
3.	Wzmacnianie umiejętności komunikacyjnych i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy	Warsztaty edukacyjnoprofilaktyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych	CUS Szkoly, Przedszkola KPP Straż Miejska	Na bieżąco
4.	Wzmacnianie kompetencji	Prowadzenie warsztatów/ zajęć/	CUS	Na bieżąco

	wychowawczych	spotkań/ konferencji edukacyjnoprofilaktycznych dla rodziców	Szkoły, Przedszkola	
5.	Współpraca z instytucjami/ podmiotami z terenu gminy w celu prowadzenia edukacji o przeciw działaniu przemocy domowej	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych	CUS KPP Straż Miejska GKRPA Parafia Służba Zdrowia Szkoły Przedszkola Służba Zdrowia	Na bieżąco
6.	Prowadzenie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego	Spotkania interwencyjne i pedagogizujące	CUS Szkoły, przedszkola instytucje	Na bieżąco
Pomoc i wsparcie udzielane osobom doświadczającym przemocy domowej				
L.p	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin
1.	Zagwarantowanie bezpieczeństwa poprzez	Umieszczenie szczególnie kobiet w	CUS	Na bieżąco

	odizolowanie osób doświadczających przemocy od osób ją stosujących	cięży i matek z małymi dziećmi w mieszkaniu chronionym		
		Opracowanie uchwały umożliwiającej przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności osobom dotkniętym przemocą domową	CUS UMiG Myślenice	Do 2024r.
2.	Poszerzenie oferty pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową	Uruchomienie telefonu zaufania na terenie gminy	CUS	Do 2026r.
		Utworzenie samopomocowej grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej		Do 2025r.
		Zatrudnienie specjalistów do pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej tj. pedagog, psycholog,		Do 2026r.

		interwent kryzysowy		
		Prowadzenie procedury „Niebieska karta”		Na bieżąco
Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową				
L.p	Zadania	Działania	Realizatorzy	Termin
1.	Monitorowanie zachowań osób skazanych za stosowanie przemocy domowej	Wymiana informacji między służbami o osobach skazanych za stosowanie przemocy domowej	KPP	Na bieżąco
2.	Rozwój indywidualnych oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc domową	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych	CUS	Na bieżąco
		Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla	OIKiP	Na bieżąco

		osób stosujących przemoc domową		
3.	Odseparowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających	Wydawanie nakazów natychmiastowego opuszczenia mieszkania oraz zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia co najmniej na najbliższe 14 dni	KPP Prokuratura Rejonowa	Na bieżąco

Kompetencje przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

L.p	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin
1.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej	Zatrudnienie certyfikowanego superwizora w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	CUS	Do 2024r.
		Szkolenia z zakresu tzw. kompetencji miękkich	KPP Straż Miejska CUS	Na bieżąco

		Szkolenia z zakresu diagnozowania, monitorowania i ewaluacji działań podejmowanych w rodzinie dotkniętej przemocą domową oraz prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”	CUS	Na bieżąco
		Organizacja konferencji w celu wzmocnienia gotowości do współpracy interdyscyplinarnej	CUS	1 raz na 2 lata

REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami programu będą instytucje i podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Myślenice:

1. Centrum Usług Społecznych w Myślenicach
2. Komenda Powiatowa Policji w Myślenicach
3. Straż Miejska w Myślenicach
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Myślenicach
5. Kuratorzy Sądu Rejonowego w Myślenicach
6. Szkoły i przedszkola w gminie Myślenice
7. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach
8. Parafie w Gminie Myślenice
9. Służba Zdrowia

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej będzie finansowany ze środków własnych gminy Myślenice oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

WSKAŹNIKI I MONITOROWANIE PROGRAMU

Realizacja Programu będzie systematycznie wykonywana i monitorowana przez Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w rodzinie zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art. 9b pkt 1 i 2:

„1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.

2. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a zespołu interdyscyplinarny, ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową”.

Monitorowanie programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podjęcie działań korygujących. Informacje uzyskane pozwolą na rozwijanie Programu i zaplanowanych działań w przyszłości. Monitoring będzie prowadzony przez Centrum Usług Społecznych w Myślenicach na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów Programu. Ostateczne efekty zostaną podsumowane w raporcie po zakończeniu realizacji w/w działań. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych
2. Liczba działań profilaktycznych podejmowanych przez realizatorów Programu

3. Liczba osób/ rodzin objętych pomocą w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
4. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
5. Ilość uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych
6. Liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”
7. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy domowej
8. Liczba interwencji policji związanych z przemocą domową
9. Liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia mieszkania oraz zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia na najbliższe 14 dni

SPODZIEWANE EFEKTY

Spodziewanym efektami działań realizowanych w ramach Programu będą:

1. Zmiana postaw społecznych względem przemocy domowej – zwiększenie świadomości mieszkańców gminy Myślenice w zakresie rodzajów, form, przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz mechanizmów psychologicznych utrzymujących cykl przemocy.
2. Wzrost rozpoznawalności instytucji oferujących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc.
3. Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych przez przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej - zwiększenie wiedzy i kompetencji przedstawicieli instytucji z terenu gminy Myślenice w zakresie diagnozowania, monitoringu i ewaluacji
4. Wzmocnienie współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc.
6. Zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc domową na zachowania zgodne z normami społecznymi i rodzinnymi.
7. Uwrażliwienie społeczność lokalna na sygnały o stosowaniu przemocy domowej w najbliższym otoczeniu. Zmniejszenie tolerancji na przejawy przemocy domowej.
8. Spadek pozwolenia społecznego na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci.

MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Myślenice będzie realizowanych na terenie Miasta i Gminy Myślenice w latach 2023-2029. Wdrażanie zaplanowanych działań rozpoczęte zostanie po jego uchwaleniu. Działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej. Koordynatorem Programu jest Centrum Usług Społecznych w Myślenicach.

SPIS TABEL

Tabela 1 ilość interwencji Policji	16
Tabela 2 prowadzone postępowania - art. 207 kk.....	17
Tabela 3 prowadzone postępowania- art. 190§1 kk.....	17
Tabela 4 Charakterystyka rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w latach 2021-2023.....	19
Tabela 6 porównanie kobiet i mężczyzn jako osób doświadczających przemocy w rodzinie	20

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2021-2023	18
Wykres nr 2 identyfikacja zachowań przemocowych	20

UZASADNIENIE

Opracowanie, przyjęcie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest wymogiem ustawowym, wynikającym z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Niniejszy Program opracowany został zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw. Wprowadzono m. in. zmiany w nazewnictwie – dotychczas stosowane określenie przemoc w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową, ofiary przemocy w rodzinie – osobami doznającymi przemocy domowej, sprawcy przemocy w rodzinie – osobami stosującymi przemoc domową. Uwzględniono także inne zmiany ujęte w znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz dokonano oceny i analizy aktualnego stanu zjawiska oraz podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Myślenice.

Ze względu na powyższe zmiany w Programie, zachodzi potrzeba uchylecia Uchwały Nr 605/LIX/2023 Rady Miejskiej w Myślenicach z dnia 27 stycznia 2023 roku w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Myślenice na lata 2023 – 2029” i podjęcie uchwały przyjmującej nowy Program.

